



Foto: Sigurjón Ólafsson Estate

Medlemsbladet for Venner af Kunstmuseet i Tønder

**NORDISK KUNST & WEGNER**

## FORMANDEN HAR ORDET

Kære medlemmer,

Håber I alle har haft en herlig sommer, og selvom den her i skrivende stund fortsat holder sit varme greb om vor egn, så er hverdagen igen over os med daglig trummerum og hektik. Det betyder også, at vi i bestyrelsen er kommet i arbejdstøjet og har sammensat efterårets arrangementer og foredrag, som vi håber, I vil gøre flittigt brug af.

Inde i bladet finder I omtaler af kommende arrangementer, herunder en museumstur til Brundlund Slot, hvor udstillingen "Givet med glad sind" udstilles, samt et besøg på Panbomuseet, hvor Chr. Panbo gennem årene har opbygget et privat kunstmuseum for især Guldalderkunst. Tidligere museumsinspektør Ole Jul vil være guide på turen, som finder sted søndag den 6. oktober 2019, så sæt allerede nu kryds i kalenderen. Ole Jul har også forfattet en introducerende artikel til udstillingen på Brundlund Slot, som I finder midt i bladet.

I foregående udgave nævnte jeg, at vi i den kommende efterårs- og vintersæson vil gennemføre en foredragsrække om det 20. årh. kunsthistorie, sammensat af Enhedsleder for Kunst, Annd Blond. Foredragene må desværre udskydes pga. sygdom, men de vil blive annonceret på hjemmesiden, når de forventeligt er på plads medio september. Vi glæder os til at præsentere foredragenes indhold for jer og ser frem til stor deltagelse. Forestående er også Kulturkonferencen, hvor I kan se program og tilmeldingsinfo i medsendte folder. Vi håber også at se mange af jer til åbningen af Kunstmuseet i Tønders nye spændede særudstilling "Sigurjón Ólafsson - Mangfoldige Former" lørdag den 14. september 2019.

I et tidligere blad var der en omtale omkring udviklingen af kommunikation, og jeg må tilstå, at vi fortsat har meget store udgifter til porto og kun takket være ihærdige medlemmer af bestyrelse og foreningen, får vi delt rigtig mange blade ud. Men - vi har behov for at komme videre, så derfor vil jeg indtrængende bede jer, der har mulighed for det, om at registrere jer med jeres email adresse på vore hjemmeside, så vi fremover kan fremsende nyhedsbreve mv. via mail. Inde i bladet finder I en guide til, hvordan I registrerer jer. Hvis I har i spørgsmål eller problemer, så tøv ikke med at kontakte os.

Som noget nyt kan I som medlem logge jer på vores hjemmeside [www.vennerafkunst.dk](http://www.vennerafkunst.dk) og læse de seneste referater fra vore bestyrelsesmøder - en ny vej at bringe os i bestyrelsen tættere på jer medlemmer. Vi håber, at I tager godt imod dette nye tiltag, ligesom I altid er meget velkomne til at give os feed back. Den kan vi bruge i vores udviklingsarbejde, ligesom det vil styrke foreningens arbejde for et fortsat godt Kunstmuseum her i Tønder.

Selvom sommeren endnu er over os, ønsker jeg jer alle en glædelig og aktiv efterårssæson. Jeg håber, at vi mødes til de kommende arrangementer.

Bedste hilsner  
Jesper Steenholdt

## UDFLUGT TIL ÅBENRÅ: BRUNDLUND SLOT OG PANBOMUSEET

*Brundlund Slot – ”Givet med glad sind” og Panbomuseet - Chr. Panbos private samling, som han har gjort til et lille kunstmuseum for især guldalderkunst.*

Turen er for medlemmer af ”Venner af Kunstmuseet i Tønder” og foregår søndag d. 6. oktober med afgang fra Kunstmuseet i Tønder kl. 10.00 og hjemkomst ca. kl. 16.00. På udturen omdeles der som sædvanligt ”lidt mod køresyge” – og på hjemturen er der kaffe og wienerbrød i bussen.

Kl. 11 står halvdelen af holdet af ved Panbomuseet, mens resten kører videre til Brundlund Slot. På Brundlund har vi fået Ole Jul til at vise og fortælle, og på Panbo er det oftest Chr. Panbo, der selv fortæller.

Efter 1 time, altså kl 12, køres holdet, der er på Brundlund op til Panbo. Der har man en lille café, hvor alle får 2 stk. smørrebrød (er med i turprisen). Kaffe kan købes for 25 kr, te 15 kr, øl 20 kr, vand 15 kr, vin 40 kr for et glas og 200 kr for en flaske. Drikkevarer er altså ikke med i turprisen.

Efter en lille times frokostpause køres den halvdel af holdet, der har set Panbomuseet til Brundlund Slot, og resten bliver på Panbo. Efter yderligere ca. en time samles vi igen ved Panbo, og turen går tilbage til Tønder.

Prisen for deltagelse er 300 kr. pr. person.

**Tilmeldingsfristen er mandag d. 16. september.** Der kan højst deltage 50 personer. Bliver turen overtegnet, vil der blive trukket lod om hvem, der kan komme med. Alle, der har tilmeldt sig turen, får tilsagn hhv. afslag senest 20. september. Ved tilmelding skal man angive sin mailadresse, så det bliver overkommeligt at give svar.

Tilmelding skal ske til flg. mailadresse [mogensfrisk@gmail.com](mailto:mogensfrisk@gmail.com) evt. på tlf. 23 80 20 37 – OG ALTSÅ senest 16. september.

Mogens Frisk

## KUNSTNERGAVEN AF 1920

I anledning af 50-året for tabet af Sønderjylland i 1864 arbejdede man i Indenrigsministeriet i København i begyndelsen af 1910'erne med planer om, hvordan man kunne markere begivenheden i 1914. Hovedærendet var at give de dansksindede i Nordschleswig indsigt i dansk kultur. Dels samtidskulturen, men også en indsigt i den udvikling, der havde fundet sted i Danmark siden 1864.



Foto: Museum Sønderjylland

I den del af projektet, der handlede om kunst, var ideen at spørge danske kunstnere, om de ville skænke et kunstværk til de dansksindede syd for grænsen. Det udvalg, som styrede projektet, var i overvejende grad historikere og embedsmænd, men da ideen om at skænke kunstværker opstod, inddrog udvalget nogle kunstnere og kunsthistorikere. Det skabte uenighed i udvalget, fordi ideen om at placere kunstværker i det offentlige rum ikke faldt i god jord hos kunstnerne. De mente, at der centralt i grænselandet måtte være en egnet bygning, der kunne blive kunstmuseum. Forhandlingerne trak ud og blev skrinlagt som følge af Første Verdenskrigs udbrud i 1914, men da krigen var slut og resultatet blev, at Nordschleswig igen blev Sønderjylland, hentede man det kuldsejlede projekt frem af skufferne. Men da meldte billedkunstnerne klart ud, at de ikke ville skænke kunstværker til Sønderjylland, hvis værkerne skulle placeres i forsamlingshuse og offentlige bygninger.

Resultatet blev, at mange af den tids betydeligste kunstnere ikke er repræsenteret i det, der blev til Kunstnergaven af 1920. Og noget kunstmuseum blev det heller ikke til. Derimod delte man de mere end 500 indkomne værker i fire lige store portioner, som lokalt nedsatte udvalg skulle tage sig af i de fire hovedbyer, Haderslev, Aabenraa, Sønderborg og Tønder. På østkysten gjorde man som udvalget i København havde planlagt, men ikke uden trakasserier og dagspressen var meget optaget af sagen.

I Tønder gjorde man noget andet end placering af værker i det offentlige rum og fik lov til det, fordi man kunne tilbyde Tønder-kunstdelen udstillet i et udstillingsrum på Tønder Museum, der var under opførelse og med planlagt åbning i 1923. Det fik stor betydning for etablering af en museal kunstsamling i Sønderjylland, og gaver og donationer både fra det private og det offentlige samt ikke mindst fra Ny Carlsbergfondet tilflød gennem årene Tønder Museum. Ideer til opførelsen af et kunstmuseum var der mange af i mange år, men først med indførelsen af de nu nedlagte amter blev et kunstmuseum en realitet med opførelsen af en ny bygning i tilslutning til Tønder Museum og overførslen af kunstsamlingen derfra og til Sønderjyllands Kunstmuseum, Danmarks første landsdelskunstmuseum i 1972.

Indtil nedlæggelsen af amterne var Kunstnergaven af 1920 altså spredt over hele Sønderjylland, men ved nedlæggelsen i 2007 opstod Museum Sønderjylland og rent teknisk blev Kunstnergaven endelig samlet. Forinden var der opstået et andet kunstmuseum i landsdelen, Kunstmuseet Brundlund Slot i Aabenraa. Sønderjyllands Kunstmuseum fik navneforandring til Kunstmuseet i Tønder og med forskningsmæssig opgave at vise sønderjyder og andre, hvad nordisk kunst er for en størrelse. Kunstmuseet Brundlund Slot i Aabenraa fik som forskningsopgave at belyse, hvad der i billedkunstnerisk sammenhæng knytter an til Sønderjylland. Derfor er det naturligt, at den aktuelle udstilling af Kunstnergaven af 1920 "Givet med glad sind" i anledning af 100-året for Genforeningen finder sted på Brundlund Slot.



Foto: Museum Sønderjylland

## SIGURJÓN ÓLAFSSON – MANGFOLDIGE FORMER

14. september 2019 – 1. marts 2020  
Kunstmuseet i Tønder

Sigurjón Ólafsson har i mange år været en overset kunstner i dansk sammenhæng. Han kom til Danmark fra Island i 1928, hvor han straks søgte optagelse på Kunstakademiet og kom ind på billedhuggerkolen. Her blev hans talent hurtigt opdaget, hvilket bl.a. resulterede i Akademiets guldmedalje og assistentarbejde for sin underviser Einar Utzon-Frank. Selvom han mestrede den klassiske skulptur til perfektion, hvilket bl.a. kan ses i hans mange portrætbuster, fulgte Ólafsson med tiden og begyndte at eksperimentere med et moderne formsprog fra midten af 1930'erne. Og trods deltagelse i flere nævneværdige udstillingssammenhænge bl.a. sammen med Linien og Helhesten samt den store offentlige udsmykningsopgave for Vejle Byråd, gled han næsten ud af dansk kunsthistorie samtidig med, at han permanent flyttede tilbage til sit hjemland efter anden verdenskrigs afslutning.

Denne glemsel forsøger Kunstmuseet i Tønder, hvis ansvarsområde det er at belyse betydelige facetter af nordisk kunst, at råde bod på med udstillingen "Sigurjón Ólafsson - Mangfoldige former" og tilhørende bogudgivelse. Projektet lægger sig i forlængelse af andre for museet betydelige særudstillinger, hvor skulpturen har været omdrejningspunkt, såsom "Tapio Wirkkala – billedhugger" og "Henry Moore - grænser til Norden". Begge udstillinger havde som appendiks at belyse sider af den respektive kunstner, hvor hans kunst krydsede linjen til design. Det gjorde Ólafssons aldrig, men han fandt sympati for arkitekten Finn Juhls organiske værker ligesom Juhl fandt sympati for Ólafssons, hvilket resulterede i et for eftertiden nævneværdigt samarbejde.

I Island eksperimenterede Ólafsson både med skulpturens mange mulige materialer, såvel som den moderne kunsts mange nye udtrykformer. Hans talent førte til, at han blev brugt i den unge nations tjeneste som kunstneren bag flere offentlige monumenter. Dette sammenholdt med opførelsen af hans eget museum i 1984 har gjort ham til en permanent del af den islandske kunsthistorie.

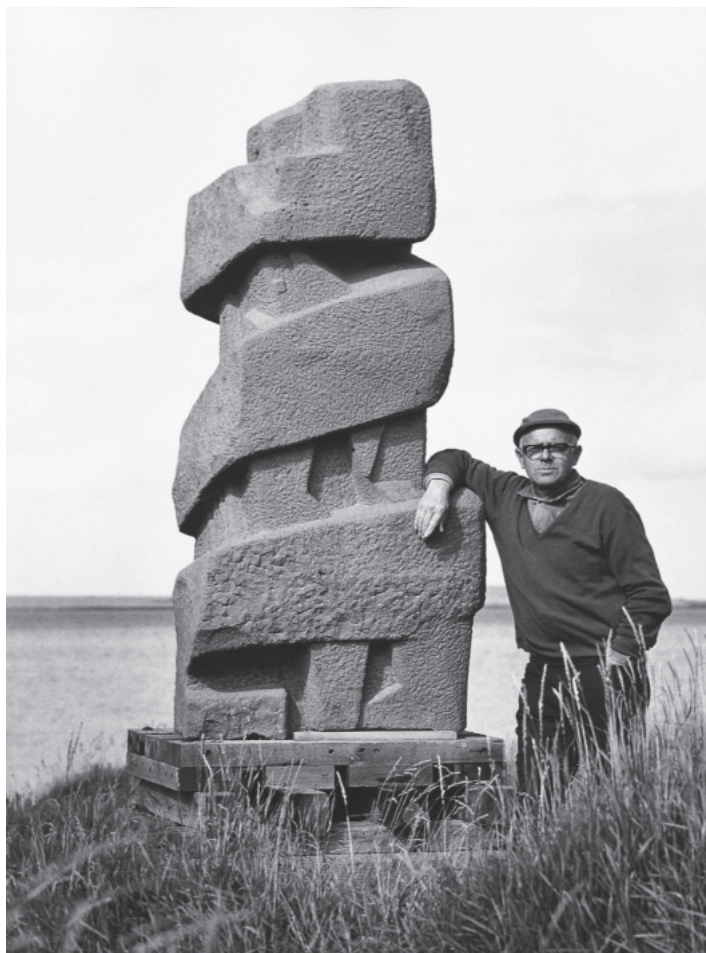


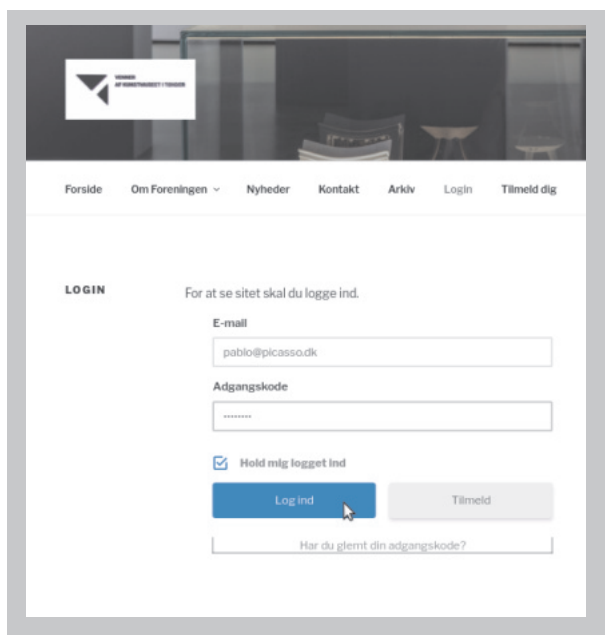
Foto: Sigurjón Ólafsson Estate

## HJEMMESIDE

Venforeningens hjemmeside [www.vennerafkunst.dk](http://www.vennerafkunst.dk) består af to dele. En officiel del, som er tilgængelig for alle, og en 'lukket' del, hvor man skal logge ind for at se det indhold, der kun er tilgængeligt for foreningens medlemmer. Det er altså derfor, at I bliver bedt om at oprette en adgangskode, når I registrerer jer.

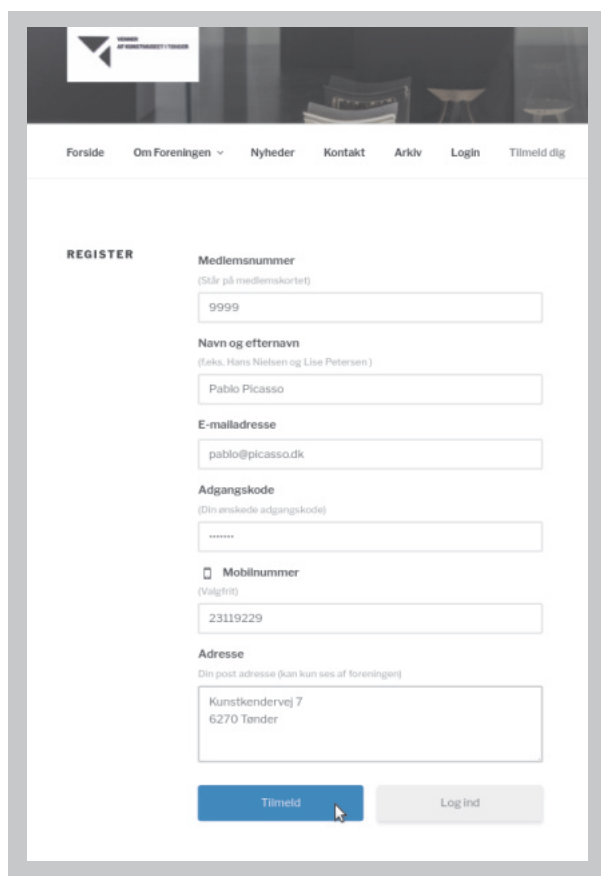
Adgangskoden skal I bruge, når I fremover skal logge ind og se foreningens meddelelser, aktiviteter og med tiden også gerne indlæg fra jer.

*For at registrere jer, klikker I på 'Tilmeld dig' i menubaren. Herefter skriver I jeres medlemsnummer, navn(e) og efternavn(e) og øvrige kontaktoplysninger. Når alle oplysninger samt jeres adgangskode er tastet ind, trykker I på knappen 'Tilmeld'.*



The screenshot shows the login page with the following elements:

- Navigation menu: Forside, Om Foreningen, Nyheder, Kontakt, Arkiv, Login, Tilmeld dig
- Section: LOGIN
- Text: For at se sitet skal du logge ind.
- Form fields: E-mail (pablo@picasso.dk), Adgangskode (masked)
- Checkbox:  Hold mig logget ind
- Buttons: Log ind, Tilmeld
- Link: Har du glemt din adgangskode?



The screenshot shows the registration page with the following elements:

- Navigation menu: Forside, Om Foreningen, Nyheder, Kontakt, Arkiv, Login, Tilmeld dig
- Section: REGISTER
- Form fields: Medlemsnummer (9999), Navn og efternavn (Pablo Picasso), E-mailadresse (pablo@picasso.dk), Adgangskode (masked), Mobilnummer (23119229), Adresse (Kunstkendervej 7, 6270 Tønder)
- Buttons: Tilmeld, Log ind

*Når I efterfølgende går ind på hjemmesiden, skal I starte med at logge jer ind. Det gør I ved at klikke på 'Log ind' i menubaren. Derefter indtaster I jeres e-mailadresse og adgangskode og trykker på knappen 'Log ind'.*

Hjemmesiden vil løbende blive udvidet og opdateret, men hver gang der er nyheder fra bestyrelsen, et arrangement eller lign., vil I få besked via mail.

Hvis I har spørgsmål, problemer, forslag til ændringer eller gode idéer, er I meget velkomne til at sende en mail til [lotte@bloggen.dk](mailto:lotte@bloggen.dk) eller ringe på telefon 24 84 61 14

*Vi overholder naturligvis databeskyttelsesloven.*

## KALENDER

14. september 2019 kl. 15:      Åbning af udstillingen  
"Sigurjón Ólafsson - Mangfoldige Former"
6. oktober 2019 kl. 10:      Udflugt til Brundlund Slot og Panbomuseet.
5. november 2019 kl. 10:      Kulturkonferencen 2019

## FOREDRAGSTIP om Hans J. Wegner

v. Samuel Rachlin i samtale med PP Møblers grundlægger Ejnar Pedersen  
Onsdag d. 18. sept. 2019 kl. 19 på Trapholt  
<https://trapholt.dk/aktiviteter/>

## NORDISK KUNST OG WEGNER



**VENNER**  
**AF KUNSTMUSEET I TØNDER**

Venner af Kunstmuseet i Tønders bestyrelse

Formand: Jesper Steenholdt, Email: [j.steenholdt@hotmail.com](mailto:j.steenholdt@hotmail.com), Telefon: 24 41 07 96

Næstformand: Mogens Frisk

Sekretær: Anne Mette Friis Pedersen

Kasserer: Erik Sørensen, Email: [leneoge@gmail.com](mailto:leneoge@gmail.com), Telefon: 22 56 27 95

Medlem: Gerda Rosendahl, Anja Kjølby og Lotte Gotthardsen

Ansvarlig iflg. Presseloven: Jesper Steenholdt

Oplag: 750 eksemplarer

43. udgave